

London, 1876). („Въ Сливенъ мнозина дойдоха при насъ съ още прѣсни рани отъ сабя“).

Шевкетовитѣ насилия въ сливенско обръщатъ вниманието не само на споменатата комисия, но и на английскитѣ депутати въ Парламента. Депутатътъ *Евеличъ Яшли* е запиталъ правителството, какво е направело то прѣдъ турското по случай поведението на Shefket Pasha, Hafiz Pasha, Toussoun Bey и Achmet Aga, съгласно рапорта на Varing, секретарь на английското посолство въ Цариградъ. Отговаря му правителствения комисарь отъ министерството на външнитѣ работи Bourke, че колкото се отнася до *Шевкетъ паша*, една специална комисия е била натоварена да иде въ Сливенско и разслѣдва случилото се прѣзъ май (1876 г.): with respect to Shefket Pasha a Commission has been despatched to the каза of *Selimnia*, to inquire into what occurred there last May.¹⁾

По-нататкъ въ тия парламентарни дебати, станали прѣзъ тая година въ Англия, се казва, че комисията, слѣдъ като си привърши мисията, ще прѣдложи *Шевкетъ* да бжде наказанъ, още повече, че турското правителство обѣщало да не закриля *Шефкета* отъ послѣдствията на неговитѣ дѣла.

По сщия въпросъ лично *Гладстонъ* е направилъ повторно запитване, но тогава английското правителство, водено отъ туркофила Лордъ Биконсфилдъ, е замедлявало да отговаря на тѣй енергичнитѣ запитвания на либералитѣ. Послѣднитѣ не сж се отчайвали, и даже на слѣдната година (26 мартъ 1877 г.) за послѣденъ пжтъ питатъ „какво е станало съ фамозния *Шевкетъ*, който слѣдъ всички негови звѣрства, вмѣсто наказание, билъ изваденъ отъ редовитѣ на войската и туренъ на още по-високъ дворцовъ санъ“²⁾.

¹⁾ Ср. Hansard's Parliamentary debates, vol. 232, London, 1876, p. 167 — 170.

Скайлеръ въ рапорта си изрежда имената на слѣднитѣ разсипани отъ башибозуцитѣ села близки на Сливенско: Караджа Мурадали, Кара Куртъ, Губелъ, Курфала, Бали Бунаръ, Калфа кюю, Пандаклий, Гююмлий, Чомлекларъ, Сюлеманъ, Кара Бурунъ, Мурлукъ Ходжа и т. н.

Имало да върлуватъ още и черкези отъ Ханово, татари отъ Минерети и Аранъ ходжа. Прѣдвождалъ ги е Пандаклийскиятъ султанъ Селимъ Гирей.

²⁾ Ср. *ibid*, p. 838, и vol. 233, p. 504. Сжщо, „Български ужаси и источния въпросъ“ отъ Гладстона, прѣв. Д. Минковъ, стр. 7. Съ запитването си къмъ Сливенъ за да го бомбардира и посѣче, *Шевкетъ* е носѣлъ телеграма въ тая смисълъ отъ самия Абдулъ Керимъ.

По рапорта на Скайлеръ, въ Сливенския санджакъ имало само едно село съвършено разорено, именно Бояджикъ; останалитѣ сж били отчасти запалени или изгорени. „Въ Бояджикъ, пише той, изгорени сж 140 къщи, една черква и едно училище; убити сж 170 души, споредъ турскитѣ документи, но то се знае, че е имало повече жертви“ *op. cit.*, 59.

За клането въ Бояджикъ вижъ още и парижкия Temps, 18 юли, с. г.